

Eksamensoppgave

JUS3112 – Formuerett I

Dato: 10.12.2025

Tid: 09:00-15:00

Del I (estimert tidsbruk: 2,5 timer)

Finansavtaleloven kapittel 4 har regler som i ulik grad pålegger betalingstjenesteytere (typisk banker) ansvar for tap som en kunde lider på grunn av «ikke godkjente» betalingstransaksjoner. Diskuter hvordan grensen mellom «godkjent» og «ikke godkjent» skal trekkes. Belys drøftelsen med eksempler. Gi også en vurdering av reglene de lege ferenda. Bestemmelsene i finansavtaleloven § 4-2 annet ledd annet punktum, samt tredje og fjerde ledd, skal ikke behandles.

Del II (estimert tidsbruk: 3,5 timer)

Solar AS i Lillevik produserte mindre solcellepaneler, hovedsakelig for private husholdninger i Norge. Produksjonen var i stor grad automatisert. Solar forventet en sterk oppgang i antall ordre på grunn av den høye strømprisen. Selskapet måtte være rustet til å få unna ordrene på løpende bånd. Hvis ikke ville det tape konkurransen mot kinesiske leverandører. Ledelsen mente at selskapet trengte et nytt datamaskinprogram for å få raskere produksjon.

Etter å ha innhentet en del tilbud, valgte ledelsen et lokalt IT-selskap, Smartprogram AS, som tilbød seg å lage og installere ny programvare for 10 millioner kroner. Partene nedsatte en prosjektgruppe med tre medlemmer fra hvert selskap. Gruppen fra Smartprogram ble ledet av Torgeir Kode. Gruppen på Solars side ble ledet av selskapets IT-sjef Inga Strømke. Daglig leder i Solar, Peder Ås, skrev i den forbindelse til daglig leder i Smartprogram, Hans Tastad, at Strømke «er vår fremste IT-ekspert og tar alle beslutninger om arbeidet». Ifølge avtalen skulle arbeidet skje i to faser: En «planleggings- og spesifikasjonsfase» hvor partene skulle samarbeide om å spesifisere Solars nærmere behov og Smartprograms løsning, deretter en «utviklings- og leveringsfase» hvor Smartprogram skulle utvikle og installere programvaren. «Planleggings- og spesifikasjonsfasen» skulle starte 1. september 2024 og avsluttes med at Smartprogram senest 1. desember 2024 skulle levere endelige spesifikasjoner til Solar. Solar hadde deretter 14 dager til å gjennomgå spesifikasjonene. Hvis Solar godtok spesifikasjonene, skulle Smartprogram ha installert programvaren innen 1. mars 2025. Etter dette skulle Solar i løpet av de nærmeste 14 dagene sammen med Smartprogram teste programmet grundig for å sjekke at all funksjonalitet var på plass.

UNIVERSITETET I OSLO

Den eneste klausulen i avtalen som sa noe om følgene av eventuelt mislighold, lød: "Smartprogram er ansvarlig for alt påregnelig økonomisk tap som Solar lider på grunn av Smartprograms mislighold, med mindre dette skyldes forhold utenfor Smartprograms kontroll."

Arbeidet startet som planlagt 1. september 2024. Men snart fikk man problemer. En annen av Smartprograms store kunder hadde blitt utsatt for et alvorlig hackerangrep, og Smartprogram måtte arbeide intenst for å gjenopprette svært sensitive data hos denne kunden og få deres system opp å gå igjen. Torgeir Kode skrev en e-post om dette til Inga Strømke og varslet at arbeidet med Solar «nok ville bli ca. en måned forsinket». Strømke, som hadde nok annet å henge fingrene i, svarte: «Vi må få det gjort så fort som mulig».

Spesifikasjonene var ferdige 2. januar 2025, og Strømke bekreftet at de var godkjent 14. januar. Smartprogram satte i gang programmeringen, og senere installeringen i samarbeid med Solar. 1. april meldte Kode at den avsluttende testingen kunne starte.

I mellomtiden var det skjedd uheldige ting. 10 mars hadde regjeringen foreslått å innføre «Norgespris» (en statlig støtteordning som i betydelig grad vil redusere norske husholdningers strømavgifter). Den private etterspørselen av solcellepaneler falt umiddelbart dramatisk.

Den avsluttende testingen viste at Solars produksjonskapasitet bare ble 75% av det som var fastsatt i spesifikasjonene. Dette lot seg ikke rette til rimelige kostnader. Solars daglige leder, Peder Ås, skrev en nokså ubehagelig e-post til Smartprogram der han krevde prisavslag på 25 % - 2.5 millioner - for feilen. I tillegg mente han at forsinkelsen hadde gjort at selskapet mistet flere kontrakter som de hadde fått dersom anlegget hadde kunnet produsere for fullt før Norgespris ble innført. Dette tapet utgjorde 500.000 kroner.

Smartprogram bestred ikke størrelsen på 500.000 kroner, men nektet for at selskapet kunne være erstatningsansvarlig. Inga Strømke hadde akseptert forsinkelsen. Under enhver omstendighet måtte hennes svar på Torgeir Kodes e-post medføre at forsinkelsen ikke kunne gjøres gjeldende. Hvis hun hadde sagt uttrykkelig at Solar ikke godtok forsinkelsen, ville Smartprogram hatt kapasitet til å forsere arbeidet. Smartprogram mente derfor at forsinkelsen skyldtes forhold på Solars side, jf. prinsippet i kjøpsloven § 22. Under enhver omstendighet burde Solar sagt fra at de ville gjøre krav gjeldende senest ved leveringen av spesifikasjonene 2. januar. Nå hadde de «reklamert for sent». Smartprogram anførte også at tapet, på grunn av innføringen av Norgespris, var helt upåregnelig for dem.

Smartprogram bestred også at det var grunnlag for prisavslag. Den reduserte etterspørselen som fulgte av innføringen av Norgespris, gjorde at Solar fint ville kunne dekke etterspørselen med den nåværende produksjonstakten. Den reduserte produksjonskapasiteten hadde følgelig ikke påført Solar noe økonomisk tap. Smartprogram viste til HR-2016-901-A.

UNIVERSITETET I OSLO

Solar fastholdt kravene på erstatning og prisavslag. Solar anførte at Inga Strømke ikke hadde hatt fullmakt til å gi avkall på misligholdsbeføyelser på vegne av selskapet, og uansett medførte ikke formuleringen i hennes e-post at krav på grunn av forsinkelsen ikke kunne gjøres gjeldende. Solar var enig i at anlegget selv med mangelen hadde kapasitet til å dekke den nåværende etterspørselen etter solcellepaneler, slik at selskapet ikke hadde lidt noe økonomisk tap. Solar anførte imidlertid at prisavslag må kunne kreves uavhengig av om kjøperen har lidt tap på grunn av mangelen. Solar påpekte at dommen som Smartprogram viste til i tilknytning til prisavslagskravet, gjaldt avhendingsloven. Solar avviste at den gav støtte for Smartprograms syn.

Drøft og ta stilling til de rettsspørsmål tvisten reiser.

Oslo, Høst 2025

Professor Harald Irgens-Jensen

Faglig eksamensleder

Harald Irgens-Jensen